

KOD UCZNIĄ

--	--	--

Etap: szkolny

Data: 26.11.2012 r.

Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 8 stron i 25 zadań.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio** na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.

Liczba punktów możliwych do uzyskania:

60

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu:

48

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	4	2	1	4	4	3	1	1	3	2	2	3	6	5	1	4	3	1	1	1	1	4	1	1	60
Liczba punktów uzyskana przez uczestnika																										

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący - .....
2. Członek - .....
3. Członek - .....

Zadanie 1. (0-1p.)

Do podanego fragmentu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dopisz nazwę zasady nabycia obywatelstwa

Art. 34.

1. *Obywatelstwo polskie nabywa się przez urodzenie z rodziców będących obywatelami polskimi. Inne przypadki nabycia obywatelstwa polskiego określa ustawa.*

2. *Obywatel polski nie może utracić obywatelstwa polskiego, chyba że sam się go zrzeknie.*

Zadanie 2. (0-4p.)

Wpisz w odpowiednie miejsca w tabeli właściwe nazwy postaw wobec narodu.

Lp.	Definicja postawy wobec narodu	Nazwa postawy
1.	Postawa społeczna wyrażająca się w przekonaniu, że zasady organizacji państwowo-narodowe są przestarzałe, więzi narodowe i tradycja nieistotne, a prawdziwą ojczyzną człowieka jest cały świat.	
2.	Postawa łącząca przywiązanie i miłość do ojczyzny oraz solidarność z własnym narodem z szacunkiem dla innych narodów i poszanowaniem ich suwerennych praw.	
3.	Bezkrytyczne umiłowanie własnego narodu, połączone z przekonaniem o jego wyższości nad innymi narodami- i wrogością oraz niechęcią wobec nich, pociąga często za sobą wezwanie do walki z innymi narodami.	
4.	Przekonanie, że naród jest najważniejszą formą społecznienia a tożsamość narodowa najważniejszym składnikiem tożsamości jednostki, połączone z nakazem przedkładania solidarności narodowej nad wszelkie inne związki, nad to co cudzoziemskie.	

Zadanie 3. (0-2p.)

Wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli liczby odpowiadające właściwym przykładom grup społecznych.

Odpowiedzi wybierz spośród:

1. grupa koleżeńska; 2. przyjaciele grający w brydża; 3. stowarzyszenie; 4. związek zawodowy; 5. klasa szkolna; 6. koledzy z podwórka; 7. partia polityczna.

Przykłady grup formalnych	Przykłady grup nieformalnych

Zadanie 4. (0-1p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Do zadań samorządu uczniowskiego należy

- A. sprawowanie opieki nad uczniami
- B. zatwierdzanie wyników klasyfikacji
- C. dopuszczanie do użytku szkolnego zestawu podręczników
- D. opiniowanie programu wychowawczego

Zadanie 5. (0-4p.)

Wpisz, w miejsce kropek właściwe nazwy form protestu obywateli wobec decyzji władz. Wybierz spośród: list do radnego, petycja, manifestacja, wiec, pikiet.

A. Niezadowoleni z zamknięcia zakładu mleczarskiego pracownicy zebrali się pod budynkiem dyrekcji zakładu, wznosili transparenty i skandowali wypisane na nich hasła. ....

B. Na Placu Konstytucji odbyło się zgromadzenie członków partii „Wolność i własność”, przemawiali liderzy partii, krytykowali obecny rząd. ....

C. Protestujące pielęgniarki przeszły ulicami Warszawy spod Pałacu Prezydenckiego pod siedzibę Rady Ministrów z transparentami zawierającymi żądania płacowe. ....

D. Mieszkańcy wsi Cichy Zakątek napisali do wójta gminy stanowcze żądanie zlikwidowania dzikiego wysypiska śmieci, podpisało się pod nim 95% mieszkańców wsi. ....

W zadaniach 6-7 rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe, wpisując P – prawda lub F – fałsz.

Zadanie 6. (0-4p.)

Wybory w państwie polskim.

	Zdanie	Prawda lub fałsz
A.	Powszechność wyborów oznacza, że na obywatelach RP ciąży konstytucyjny obowiązek udziału w wyborach.	
B.	Tajność wyborów oznacza, że wyniki wyborów znane są tylko Państwowej Komisji Wyborczej, która nie podaje ich do wiadomości publicznej.	
C.	Bezpośredniość wyborów polega na tym, że uprawnieni do tego obywatele głosują na konkretnych kandydatów, a nie na elektorów.	
D.	Równość oznacza, że każdy wyborca dysponuje jednym głosem tak samo ważnym.	

Zadanie 7. (0-3p.)

Uprawnienia obywatela w różnych typach ustrojów politycznych.

	Zdanie	Prawda lub fałsz
A.	W ustroju autorytarnym obywatele mogą należeć do różnych partii politycznych.	
B.	W ustroju totalitarnym państwo nie ingeruje w życie prywatne obywateli.	
C.	W ustroju demokratycznym każdy ma zagwarantowaną możliwość zrzeszania się.	

Zadanie 8. (0-1p.)

Podaj nazwę zasady państwa demokratycznego zawartej w poniższym artykule Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 11.

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania partii politycznych.

Partie polityczne zrzeszają na zasadach dobrowolności i równości obywateli polskich w celu wpływania metodami demokratycznymi na kształtowanie polityki państwa.

Nazwa zasady: .....

Zadanie 9. (0-1p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Przykładem demokracji pośredniej jest

- A. referendum
- B. inicjatywa ludowa
- C. wybory
- D. Zgromadzenie Ludowe

Zadanie 10. (0-3p.)

Uzupełnij poniższe artykuły Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wpisując brakujące informacje dotyczące ustroju politycznego, terytorialnego i gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2.

Rzeczpospolita Polska jest ..... państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 3.

Rzeczpospolita Polska jest państwem .....

Art. 20.

Społeczna gospodarka.....oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Zadanie 11. (0-2p.)

Na podstawie fragmentu tekstu z Imigrantów w polskim społeczeństwie T. Halika, A. Kosowicza, A. Mareka, wykonaj polecenia.

Znaczną falę imigracji (...) do Polski wywołał konflikt (...) o Górny Karabach (...) enklawę na terytorium Azerbejdżanu, tuż po uzyskaniu niepodległości przez Armenię w 1991 r. (...) Od 1992 do 2007 roku o status uchodźcy wystąpiło w sumie 5197 obywateli Armenii. Według Urzędu do Spraw Cudzoziemców, tylko 13 z nich otrzymało ten status.(...) Obecnie (...) stanowią jedną z głównych grup legalnie przyjeżdżających do Polski, na podstawie zaproszeń i wiz.

A. Podaj nazwę mniejszości narodowej w Polsce jaką określa się mieszkańców państwa, o którym mowa w tekście. ....

B. Podaj nazwę umowy międzynarodowej na podstawie, której imigranci mogą ubiegać się o status uchodźcy w Polsce. ....

Zadanie 12. (0-2p.)

Na podstawie fragmentu tekstu z Praw człowieka i ich krytyki P. Bały, A. Wielomskiego, oraz wiedzy własnej, wykonaj polecenia.

(...) nie jest umową międzynarodową, wiąże moralnie i politycznie, nie prawnie. Stanowiła ona manifest ideologii praw człowieka i fundament ideowy Organizacji Narodów Zjednoczonych. Eleonora Roosevelt, przedstawicielka Stanów Zjednoczonych, stwierdziła, (...) „nie jest ona i nie zamierza pretendować do bycia prawem, zobowiązaniem prawnym”, gdyż jest „wspólnym standardem, do którego osiągnięcia dążą wszyscy ludzie i wszystkie narody”.

A. Podaj **pełną** nazwę dokumentu międzynarodowego, o którym mowa w tekście.
.....

B. Podaj rok uchwalenia przez Zgromadzenie Ogólne ONZ powyższego dokumentu.
.....

Zadanie 13. (0-3p)

Wymień 3 kryteria w oparciu, o które można wyróżnić kategorie społeczne, wymienione w Kompendium wiedzy o społeczeństwie, państwie i prawie.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

Zadanie 14. (0-6p.)

Na podstawie Kompendium wiedzy o społeczeństwie, państwie i prawie, uzupełnij poniższy tekst.

Państwa dzieli się ze względu na strukturę na 1..... (jednolite) i 2..... . Struktura państwa nie zależy od jego obszaru: mała Szwajcaria jest państwem 3....., a olbrzymie Chiny państwem 4..... . Tradycyjnym i czysto formalnym podziałem jest podział państw ze względu na to, kto nominalnie stoi na czele państwa, czyli jest uważany za głowę państwa. Z tego punktu widzenia rozróżniamy państwa: 5..... i 6..... .”

Zadanie 15. (0-5p.)

Na podstawie informacji zawartych w Kompendium wiedzy o społeczeństwie, państwie i prawie, wykonaj polecenia.

A. Wyjaśnij różnicę między czynnym a biernym prawem wyborczym.

.....

B. Uzupełnij tabelę dotyczącą cenzusu wieku w przypadku biernego i czynnego prawa wyborczego obowiązującego w Polsce.

	Czynne prawo wyborcze wiek	Bierne prawo wyborcze wiek
Wybory do Sejmu RP	a.	b.
Wybory do Senatu RP	c.	d.

Zadanie 16. (0-1p.)

Wykonaj polecenie. Napisz, na podstawie Encyklopedii. Prawo nie tylko dla prawników, komu przyznawana jest Karta Polaka.

.....

Zadanie 17. (0-4p.)

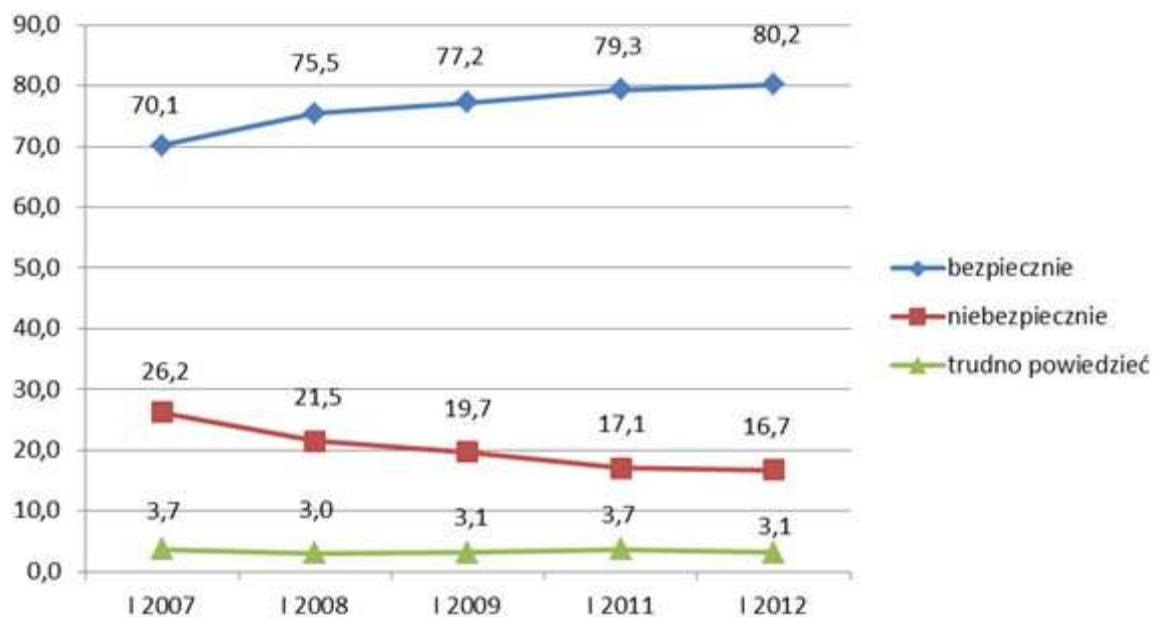
Na podstawie Wprowadzenia do socjologii, B. Szackiej rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe, a które fałszywe, wpisując w odpowiednie miejsca tabeli **Prawda** lub **Falsz**.

	Zdanie	Prawda lub fałsz
A.	Trwająca przez całe życie socjalizacja zawsze przebiega tak samo.	
B.	Socjalizacja pierwotna człowieka zachodzi w dzieciństwie.	
C.	Ważna część socjalizacji wtórnej zachodzi w szkole.	
D.	Celem resocjalizacji jest przemiana człowieka.	

Zadanie 18. (0-3p.)

Na podstawie analizy poniższego wykresu rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe a które fałszywe, wpisując odpowiednio **Prawda** lub **Falsz**.

Wykres . Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie, spacerując w swojej okolicy po zmroku? (od I 2007 do I 2012) (w %)

<http://www.zabrze.slaska.policja.gov.pl/wiadomosci/art2242.polskie-badanie-przestepczosci-polacy-czuja-sie-bezpiecznie.html>

	Zdanie	Prawda lub Fałsz
A.	Procent ankietowanych, którzy nie mieli zdania w kwestii bezpieczeństwa w swojej okolicy w styczniu 2007 i 2011 roku był taki sam.	
B.	Największy wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród ankietowanych nastąpił między rokiem 2007 a I 2008.	
C.	W latach 2007-2012 wzrósł procent ankietowanych, którzy nie czuli się bezpiecznie we własnej okolicy.	

Zadanie 19. (0-1p.)

Dobierz do ilustracji cyfrę odpowiadającą właściwej klasie społecznej.

A.....

B. ....

C.....

1. Klasa wyższa
2. Klasa średnia

3. Klasa niższa
4. Klasa niepracująca

Zadanie 20. (0-1p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Mniejszością etniczną w Polsce są

A. Niemcy

B. Kaszubi

C. Romowie

D. Ślązacy

Zadanie 21. (0-1p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Na rysunku satyrycznym został przedstawiony konflikt:

A. ekonomiczny

B. polityczny

C. pokoleń

D. klasowy

Zadanie 22. (0-1p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

<http://demonfoe.blogspot.com/2012/05/o-demokracji.html>

Rysunek satyryczny obrazuje wadę demokracji, którą jest

A. długotrwały proces podejmowania decyzji.

B. uleganie obywateli demagogom.

C. głosowanie wszystkich nawet niewykształconych obywateli.

D. konieczność podporządkowania się mniejszości interesom większości.

Zadanie 23. (0-4p.)

Wpisz we właściwe miejsce liczbę odpowiadającą opisanej funkcji mediów.

Odpowiedzi wybierz spośród: 1. kontrolna, 2. ekonomiczna, 3. opiniotwórcza, 4. rozrywkowa, 5. informacyjna.

A. Media zbierają dane na temat różnych wydarzeń gospodarczych, politycznych i kulturalnych i przekazują je w wiadomościach lub innych programach.

Funkcja .....

B. Media będące przedsiębiorstwami, wzbogacają swoich właścicieli oraz wpływają na kształtowanie popytu na dobra i usługi konsumpcyjne.

Funkcja.....

C. Informacje przekazywane przez media mają duży wpływ na postrzeganie przez nas świata, media kształtują bowiem opinię publiczną.

Funkcja.....

D. Media śledzą poczynania władz i osób publicznych, przez co mogą zapobiec różnym nadużyciom z ich strony.

Funkcja.....

Zadanie 24. (0-1p.)

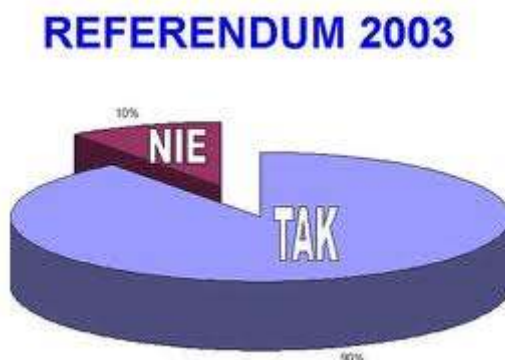
Na podstawie opisu i wiedzy własnej podaj termin określający wszystkich Polaków zamieszkałych poza granicami Polski.

Następstwem procesów kształtowania się granic państwa polskiego, migracji politycznych i zarobkowych jest zamieszkiwanie poza obszarem państwa polskiego 14 do 17 mln Polaków oraz osób przyznających się do polskiego pochodzenia.

Nazwa .....

Zadanie 25. (0-1p.)

Wykonaj polecenie. Napisz nazwę formy demokracji, którą przedstawia rysunek.

Nazwa formy demokracji:

.....